

ÂM DƯƠNG, NGŨ HÀNH, CAN - CHI TRONG ỨNG DỤNG PHÂN LOẠI NHÂN HỌC CỦA NGƯỜI XƯA

Hoàng Minh Thiện^(*)

Năm hết tết đến, ngày xưa, các gia đình thường treo tranh dân gian, mà một trong số đó là tranh con lợn Âm Dương của làng tranh Đông Hồ và ai cũng thấy nó rất gần gũi, dù không lý giải được tại sao! Nhân đây, chúng tôi xin giới thiệu vài áp dụng của thuyết Âm Dương vào phân loại nhân học của người xưa, mong rằng cách nhìn nhận sự vật như vậy cũng gần gũi với chúng ta trong thời hiện đại.

Như chúng tôi đã nhắc đến trong vài bài trước đây⁽¹⁾, trong Tử Vi thường không có giải thích: tại sao lại thế và bằng cách nào từ thuyết âm dương, ngũ hành, kinh dịch mà môn tử vi được tạo nên; tuy nhiên

qua tìm hiểu cách thức phân loại nhân học của người xưa thì dấu vết của nó để lại cũng rất đáng ngạc nhiên! và thêm nữa lối phân loại này hàng trăm năm đã được thực hành trong các dân tộc Á đông (có nước ta), nằm sâu đâu đó trong tâm thức chúng ta, nên chúng tôi viết tiếp bài này nhằm trao đổi về phương cách phân loại nhân học của người xưa, hy vọng sẽ có vài gợi ý hữu ích cho tác nghiệp trong thống kê xã hội học.

1. Phân loại nhân học theo Âm, Dương

Trong một lá số tử vi (2) bao giờ người ta cũng phải có thông tin giới tính, định nghĩa giới tính theo âm dương được quyết định bởi năm sinh như trong bảng sau:

	Nam	Nữ	Năm sinh
Dương	Dương nam	Dương nữ	(Giáp, Bính, Mậu, Canh, Nhâm)
Âm	Âm nam	Âm nữ	(Ất, Đinh, Kỷ, Tân, Quý)

Theo định nghĩa trên ta có thể rút ra một số nhận xét sau:

+ Người ta thuộc vào nhóm âm hay dương không phụ thuộc vào giới tính: nam hay nữ mà phụ thuộc vào năm sinh.

+ Nam cũng rơi vào nhóm âm và nữ cũng rơi vào nhóm dương.

+ Như vậy, giới tính theo quan điểm âm dương được xem xét thành bốn trạng thái không như chúng ta ngày nay chỉ xét giới tính với hai trạng thái: nam, nữ.

Trong tử vi tình trạng phân loại này sẽ cơ sở xác định hai tiến trình diễn biến các

yếu tố chủ yếu khác nhau của vòng thời gian gọi là đại hạn tác động đến con người cụ thể:

- Nếu là Dương nam và Âm nữ thì chu trình đại hạn theo vòng xoay sau: Mệnh, Phụ mẫu, Phúc đức,... (thuận kim đồng hồ trên bảng tử vi).

- Nếu là Âm nam, Dương nữ thì theo chiều ngược lại: Mệnh, Huynh đệ, Thê, Tử...

Như thế người xưa xem hai nhóm này có cuộc đời theo một diễn tiến chịu ảnh hưởng các yếu tố khác nhau theo thời gian, điều này cũng không được giải thích tại sao; chúng ta chỉ có thể giải thích rằng đó là kết

^(*) Nghiên cứu viên - Viện Khoa học Thống kê

quả của những kiểm định sau quá trình thống kê dài lâu mà thôi. Nếu thực tiễn diễn ra như thế thì cách phân loại này quả là có nhiều ý nghĩa hơn cách phân loại thông dụng hiện nay, nó lại còn hàm chứa ý nghĩa không có phân biệt giới tính chỉ theo nam, nữ nữa. Song Chúng tôi chưa có điều kiện thực hiện điều tra xã hội học để kiểm định lại vấn đề này; để biết được ngày nay sự tình có còn thế hay không khi văn hoá, xã hội cũng như tâm sinh lý con người Á đông đã có nhiều thay đổi?!

2. Phân loại theo ngũ hành

Trong tử vi lại xác định bản mệnh của mỗi người thuộc về một trong năm thành phần ngũ hành là: kim, mộc, thủy, hoả, thổ; như trong cuộc sống nhiều người vẫn nói là: mệnh kim, mệnh thủy...ở đây điều đáng nói là có hai luật cơ bản của ngũ hành là: tương sinh và tương khắc, nó là cách giúp người xưa rất nhiều trong cuộc sống như: chọn người hợp tác, hay chọn vợ chồng, điều chỉnh quan hệ xã hội... thì chọn theo tương sinh và không chọn theo tương khắc, điều này ngay nay vẫn còn tác động trong đời sống xã hội. Sau đây là hai chu trình tương sinh, tương khắc đó:

+ Tương sinh: Hoả -> Thổ -> Kim -> Thủy -> Mộc -> Hoả

+ Tương khắc: Hoả -> Kim -> Mộc -> Thổ -> Thủy -> Hoả

Việc phân loại theo ngũ hành trong tử vi còn chi tiết hoá các loại ngũ hành, xong chúng tôi thấy không cần thiết giới thiệu ở đây.

3. Phân loại theo can - chi

Chi - 12 con giáp, xin độc giả xem thêm ở (1).

Đây là cách phân loại rất phổ biến trong cuộc sống của người Á đông xưa, nhiều vấn đề của cuộc sống cũng được quyết định

dựa theo sự hợp (Tam hợp) và xung (tứ xung) của lối phân loại này.

Can - trong âm lịch hay còn gọi là lịch âm dương thì có 10 can là: giáp, ất, bính, đinh, mậu, kỷ, canh, tân, nhâm, quý.

Kết hợp can chi sẽ được 60 năm khác nhau gọi là một kỷ. Thiết nghĩ với số lượng phân loại này thì khá đủ khả năng để mô tả về sự đa dạng tập tính con người trong xã hội.

Với vài cách phân loại trên trong tử vi ta thấy trước đây là nhằm vào việc dự đoán hay dự tính cho cuộc đời con người, còn ngày nay nghiên cứu về con người (nhân học) nếu xác định được các phân loại rất khó định lượng này ở con người thì theo những gợi ý này có thể cũng sẽ mang lại nhiều kiến giải lý thú về tâm thế xã hội hay cở sở cho giải thích nhiều vấn đề xã hội liên quan đến con người, hay mang tính chu kỳ quy luật thời gian.

Tử vi rất vấn tất nhưng lại bao hàm ở nó các thông tin phân loại học như vậy nên ở một mức độ nào đó nó là một cơ cấu giản tiện lưu trữ lại các kết quả đã được người xưa khám phá. Các phương tiện thông tin hiện đại ngày nay dù nhiều tiện ích hơn, song trải hàng nghìn năm, với cấu trúc gọn gàng, tử vi vẫn còn chứa đựng thông tin hữu ích cho con người thì quả là một cấu trúc đáng lưu ý cho cuộc cách mạng thông tin số hiện nay■

Tài liệu tham khảo

(1) Xem bài cùng tác giả:

- Quan sát thống kê của người xưa khi sử dụng 12 con giáp, TTKHTK, số 3 năm 2003;

- Sơ lược cách xem tử vi và phương pháp phân tích xã hội học của người xưa. TTKHTK, số 1, năm 2006.

(2) Ví dụ lá số tử vi trong bài trên.